

2971

6265

SPRAWOZDANIE „ZJEDNOCZENIA“

TOWARZ. MŁODZIEŻY POLSKIEJ KSZTAŁCĄCEJ SIĘ
W WYŻSZYCH ZAKŁADACH NAUK. W KRAKOWIE

ZA ROK 1909/10.
ROK ISTNIENIA CZWARTY.

KRAKÓW 1910.
NAKŁADEM TOWARZYSTWA.

6265

SPRAWOZDANIE „ZJEDNOCZENIA“

TOWARZ. MŁODZIEŻY POLSKIEJ KSZTAŁCĄCEJ SIĘ
W WYŻSZYCH ZAKŁADACH NAUK. W KRAKOWIE

ZA ROK 1909/10.

ROK ISTNIENIA CZWARTY.

KRAKÓW 1910.
PRACŁADEM TOWARZYSTWA.

Wyciąg ze statutu Towarzystwa.

§ 5. Towarzystwo składa się z członków:

- a) zwyczajnych;
- b) honorowych;
- c) założycieli i wspierających.

§ 6. Członkiem zwyczajnym może być: a) Profesor lub Docent Wszechnicy Jagiellońskiej lub Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie; b) młodzież polska płci obojga, kształcąca się w wyższych zakładach naukowych, po uiszczeniu obowiązującego wpisowego i jednomiesięcznej wkładki oraz otrzymaniu legitymacji członka. Zarządowi przysługuje prawo odmówić przyjęcia bez podania powodu.

§ 7. Członków honorowych mianuje Walne Zgromadzenie na wniosek Zarządu z grona Profesorów lub Docentów Wszechnicy Jagiellońskiej i Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie oraz z pośród wybitnych przedstawicieli społeczeństwa polskiego.

§ 8. Członkiem założycielem zostaje ten, kto złoży jednorazowy datek w kwocie 200 K., lub dar odpowiedniej wartości; wspierającym zaś, kto rocznie najmniej 20 Kor. składa lub w inny równoznaczny sposób cele Towarzystwa popiera, o ile Zarząd ich jako takich przyjmie.

Skład Wydziału

z początkiem roku administracyjnego.

Przewodniczący
Sławomir Czerwiński.

Zastępca
Antoni Kleniewski.

Sekretarz	Zast. sekretarza
Jan Dąbrowski	Edward Jakimowicz
skarbniczka	zast. skarbniczki
Marya Ziemińska	Stefan Orłowski
bibliotekarz	zast. bibliotekarza
Piotr Bańkowski	Konstancya Łosiówna
czasopiśmienny	zast. czasopiśmiennego
Ludomir Olszamowski	Burzyński
gospodyni	zast. gospodyni
Halina Hubertówna	Mieczysł. Fijałkowski.

Zastępcy wydziałowych:

Janina Szlachetkówna, Paweł Wisz, Tomasz Jodko-Narkiewicz.

Sąd koleżański:

przewodniczący	zastępca
Wacław Zakrzewski	Andrzej Załuska.

Komisya rewizyjna:

Adam Muszyński, Andrzej Nowak, Wacław Eglau.

Skład Wydziału

z końcem roku administracyjnego.

Przewodniczący
Wiktor Schramm.

Zastępca
Dr Marcin Zieliński.

Sekretarz
Stanisław Cheliński

Zast. sekretarza
Józef Ostruszka

skarbniczka
Marya Ziemińska

zast. skarbniczki
Stefan Orłowski

bibliotekarka
Konstancja Łosiówna

zast. bibliotekarki
Natalia Gorszyńska

czasopiśmienny
Ludomir Olszamowski

zast. czasopiśmiennego

gospodyni
Wanda Zawistowska

zast. gospodyni
Zygmunt Krzyczkowski.

Zastępcy wydziałowych:

Marya Zarembianka, Paweł Wisz, Tomasz Jodko-Narkiewicz*

Sąd koleżeński:

przewodniczący
Wacław Zakrzewski

zastępca
Andrzej Załuska.

Komisya rewizyjna:

Adam Muszyński, Andrzej Nowak, Wacław Eglau.

Od kilku lat przebywa społeczeństwo polskie okres wy-
raźnego przełomu. Powstawanie nowych kierunków i ściera-
nie się ich ze starymi, idące w parze z tą walką hasel i prze-
mianą wartości ideowych, — różniczkowanie się społeczeństwa,
to zewnętrzny, na pierwszy rzut oka występujący obraz dzi-
siejszej doby; obniżenie uczuciowego napięcia w pracy spo-
łecznej, brak szczerego rozmachu i zapału w realizowaniu
głoszonych hasel, ogólna apatya — to wewnętrzna psycho-
logiczna treść tego obrazu.

Stosunki te wyciskały swe piętno na życiu wszystkich
odłamów młodzieży akademickiej, a w tym roku sprawozdaw-
czym zaznaczyły się z całą wyrazistością, powodując osłabie-
nie, podział lub nawet zupełny upadek poszczególnych ugru-
powań ideowo-politycznych. »Związek akademicki« przestał
brać udział w życiu młodzieży, a ściślej mówiąc została zeń
tylko nazwa jako jedyny ślad krótko trwałego istnienia. Walka
dwóch kierunków w »Spójni« ujawniła się na zewnątrz po-
wstaniem »Promienia«, towarzystwa polskiej młodzieży postę-
powej. Brak jakiegokolwiek inicjatywy w życiu młodzieży cha-
rakteryzuje wymownie ludowcowa »Czytelnia akademicka«.

Ogólnie dając się zauważyć brak żywego tętna w pracy
ideowej i różniczkowanie się poglądów nie pozostały też bez
wpływu na układ wewnętrznych stosunków »Zjednoczenia«.
Zdając sobie sprawę, że właściwością obecnej chwili dziejowej
jest tworzenie się i krystalizowanie nowych idei i nowych
hasel, patrzyliśmy na rysujące się wśród nas różnice jako na
zrozumiałe objawy nurtującej w całym społeczeństwie dyskusji
ideologicznej. Przez odczyty wybitnych przedstawicieli roz-
maitych kierunków i poufne zebrania, omawiające szeroko
i gruntownie aktualne zagadnienia życia akademickiego, stwa-
rzaliśmy pobudkę do żywej wymiany myśli i podłoże wspólnej
orientacji. Tą drogą oceny i krytyki zwalczających się prądów
dążyliśmy do utrwalenia i wzmocnienia własnej fizyognomii, ideo-
wej. Podstawową zasadą naszej pracy jest **niezawisłość od pro-
gramów partyjnych**, a jedynym i najwyższym kryterium naszych
myśli, uczuć i czynów społecznych, **idea niepodległej Polski**.

Po tym wstępie, w którym przedstawiliśmy nasze Towarzystwo w świetle ogólnych stosunków społecznych i akademickich zamierzamy skreślić działalność zewnętrzną »Zjednoczenia«.

Dnia 29 listopada »Zjednoczenie« urządziło obchód ku uczczeniu rocznicy powstania listopadowego. Uroczystość zagałł prezes Towarzystwa kol. Sławomir Czerwiński. Odczyt na temat: »Udział ludu w powstaniu listopadowem« wygłosił profesor Dr W. Czermak, poczem nastąpiły deklamacye i produkcye artystyczne.

Dnia 30 listopada wzięło »Zjednoczenie« udział w wiecu w sprawie potrzeb Akademii sztuk pięknych, na którym uchwalono jak najenergiczniejsze poparcie żądań młodzieży.

Dnia 25 kwietnia odbył się wiec zainicjowany przez »Zjednoczenie« w sprawie stanowiska prasy wobec bojkotu szkół rosyjskich w Królestwie. Referat wygłosił kol. L. Czerwiński i przedstawił przez aklamację przyjętą rezolucję potępiającą stanowisko pewnych odłamów prasy (»Nowej Reformy« i innych) oraz aprobującą w zupełności opinię Zjazdu zakopańskiego w tej sprawie.

Dnia 6 maja na wiecu w sprawie »Bratniej Pomocy zakopańskiej« przewodniczył kol. A. Muszyński, zastępcą przewodniczącego był prezes kol. Wiktor Schramm. Wiec uchwalił zwrócić się do Towarzystw i ogółu młodzieży akademickiej z wezwaniem do liczego zapisywania się na członków i popierania akcji tej instytucji.

Dnia 9 maja odbył się Wiec w sprawie umieszczenia nabożeństwa w programie akademickiego obchodu grunwaldzkiego. Poufne zebranie »Zjednoczenia« zwołane przed Wiecem uchwaliło, że »Zjednoczenie« jako takie w tej sprawie się nie wypowiada, pozostawiając członkom swoim wolną rękę w głosowaniu.

Prezes kol. Wiktor Schramm złożył na Wiecu deklarację tej treści i zaznaczył, że bez względu na wynik głosowania, »Zjednoczenie« weźmie udział w obchodzie.

Dnia 6 lipca zwołało »Zjednoczenie« Wiec młodzieży polskiej w sprawie ostatnich zajęć na uniwersytecie lwowskim. Młodzież postępową, zgadzając się w zasadzie na zwołanie Wiecu, sprzeciwiła się temu, żeby wyłącznie młodzież polska miała prawo decyzji w kwestiach dotyczących stosunku Polaków do Rusinów. Mimo usiłowań rozbięcia Wiecu, któremu przewodniczył kol. K. Bartoszewicz, uchwalono następującą rezolucję, przedstawioną przez referenta kol. Trajdosę:

»Wobec świeżych gwałtów, jakich dopuściła się młodzież ukraińska na polskiej Wszechnicy we Lwowie, gwałtów stojących w ścisłym

związku z akcją i formą akcji społeczeństwa ruskiego w tej sprawie — młodzież Polska Wszechnicy Jagiellońskiej stwierdza, że jak dawniej tak i teraz, stojąc na stanowisku uznania prawa narodowości do posiadania własnych uczelni wyższych, stoi również niezachwianie na stanowisku polskości charakteru wszechnicy lwowskiej i że ze stanowiska tego nigdy nie zejdzie.

W myśl tej zasady i tego głębokiego swego przekonania — młodzież polska Wszechnicy Jagiellońskiej przyłącza się do opinii kolegów lwowskich w żądaniu ich, by tak faktyczni jak i moralni sprawcy zdziwiających aktów bezprawia ruskich akademików, t. j. ruscy profesorowie uniwersytetu lwowskiego nie mogli pełnić nadal swych zaszczytnych obowiązków. Młodzież polska Wszechnicy Jagiellońskiej wyraża silne przeświadczenie, że polskość uniwersytetu lwowskiego nie może być przedmiotem targów na arenie parlamentarnej.

Po Wiecu, młodzież »Zjednoczenia« wydała odezwę, w której oświeśliła wypadki na wszechnicy lwowskiej i przytoczyła uchwaloną na Wiecu rezolucję.

Na manifestacyjnym Wiecu grunwaldzkim, który był uroczystym uczczeniem tej wiekopomnej rocznicy przez młodzież akademicką, przewodniczył kol. Juliusz Urych, członek »Zjednoczenia« — a imieniem naszego Towarzystwa przemówił kol. Tadeusz Kupeczyński.

W obywatelskim pochódzie w dniu 17 lipca wzięło też udział »Zjednoczenie«.

W dniu 26 lipca rozpoczęły się obrady »Ogniwa«. Zjazd powitał imieniem młodzieży krakowskiej prezes »Zjednoczenia« kol. W. Schramm: sprawozdanie z Krakowa złożył kol. S. Czerwiński.

W dniu 18 października odbył się Wiec w sprawie aresztowań w Królestwie, na którym uchwalono następującą rezolucję:

- 1) Młodzież wyraża najgłębsze oburzenie krakowskiej policji za jej wysługiwanie się carskiemu rządowi.
- 2) Protestuje przeciw bezprawnym aresztowaniom.
- 3) Wzywa władze uniwersyteckie do energicznych starań celem wypuszczenia na wolność aresztowanych i zapobieżenia podobnym zajściom.

Dnia 28 października na Wiecu manifestacyjnym ku cześć B. Limanowskiego, któremu przewodniczył wiceprezes »Zjednoczenia« Dr Marcin Zieliński, złożył naszym imieniem kol. W. Schramm następującą deklarację:

»My, młodzież akademicka zorganizowana w »Zjednoczeniu«, wyrażamy hołd dla Starca, który 50 lat, piórem i czynem bronił godności narodu, siał bunt przeciw gwałtowi zaborców.

W postępowaniu policji krakowskiej widzimy zamach rządu zaborczego na był narodu polskiego, pogwałcenie Kon-

stylucją zagwarantowanych nam praw, niegodny objaw deprawcy Polaków w służbie rządowej.

Powołanie X. Zimmermanna na katedrę chrześcijańskich nauk społecznych, wywołało wrzenie w obozie młodzieży postępowej. Wznowiono akcję w sprawie odłączenia teologii od uniwersytetu i proponowano w tej kwestyi Wiec ogólno-akademicki. Tymczasem prof. Zimmermann ogłosił publicum, które dla »Zjednoczonej młodzieży postępowej« stało się dobrą sposobnością stworzenia sytuacji odpowiedniej do partyjnej propagandy. Zerwano w brutalny sposób pierwszy wykład, a kiedy Senat zapowiedział oddanie sprawców tego gwałtu pod sąd Prokuratury państwa, na komersie młodzieży postępowej, a następnie na zebraniu w westybule uniwersytetu, któremu »Zjednoczenie« odmówiło charakteru Wiecu ogólno-akademickiego i zaprotestowało przeciw ważności jego uchwał, uchwalono żądać odwołania publicum i natychmiastowego wycofania sprawy z rąk prokuratury.

W całej tej akcji wybitną rolę fanatycznego szerzyciela bezwyznaniowości odegrała »Sekcja akademicka Towarzystwa Etycznego«. Członkowie jej z godnem typowych sekciarzy zaślepieniem szerzyli fałszywe informacye na konferencyi akademickiej i w odezwach, starając się wywołać ustrój, usposabiający do radykalnego i nieobliczalnego w następstwach załatwienia sprawy. »Zjednoczenie« wzięło udział w delegacyi ogólno-akademickiej do rektora, mającej zaprotestować przeciwko publicum prof. Zimmermanna o ileby ono miało być rekompensatą żądanej przez młodzież katedry socjologii na wydziale filozoficznym lub prawniczym, zaznaczając, że do akcji ewentualnego zerwania wykładu w żadnym wypadku się nie przyłączy. Fakt zerwania wykładu, jako pogwałcenie nietykalnej podstawy ustroju uniwersyteckiego, jakoteż brutalną formę tego czynu, konsekwentnie do swego stanowiska napiętnowało »Zjednoczenie« w odezwie z dnia 16 listopada jako barbarzyństwo. Ponieważ »Zjednoczona młodzież postępową« tłumaczyła to wystąpienie, jako objaw sympatyj klerykańnych, wydaliśmy dnia 21 listopada drugą odezwę, motywującą szeroko naszą opinię w tej sprawie.

Z odezw tej przytaczamy najważniejsze ustępy :

»Uważając, że wysuwanie w życiu publicznem czynników bezwyznaniowych lub wyznaniowych dla interesów partyjnych zaszczerpia fanatyzm i zaognia walki wewnątrz społeczeństwa ze szkodą ogólnej sprawy narodowej, występujemy zasadniczo przeciw wszczynaniu takiej agitacyjnej propagandy.

Polepiliśmy pogwałcenie wolności wykładania jak i formę tego czynu, abstrahując od osoby X. Zimmermanna i od faktu, że jest

profesorem wydziału teologicznego. Publicum X. prof. Zimmermanna nie uprawniało nikogo do zrywania tego wykładu; akcja podjęta o utworzenie katedry socjologii na wydziale filozoficznym lub prawniczym nie powinna była żadną miarą wkroczyć na drogę gwałtu, godzącego w podstawę ustroju uniwersyteckiego.

Inne stowarzyszenia akademickie, potępiające wypadki wtorkowe («Polonia» i «Sodalicya akademicka»), kierowały się obok innych argumentów głównie motywami wpływającymi z ich wyznaniowego charakteru, a więc faktem, że prof. Zimmermann jest księdzem i profesorem teologii. Dla nas jedynie decydującym powodem potępienia jest fakt pogwałcenia wolności wykładania.

Kierując się względami koleżeństwa, wysłało »Zjednoczenie« delegację do rektora z żądaniem, by senat wycofał sprawę zająć na pierwszym wykładzie prof. Zimmermanna z rąk prokuratury państwa.

* * *

Członkowie »Zjednoczenia« brali żywy udział w działalności innych Towarzystw. Zarząd i Wydział Tow. Wzajemnej Pomocy U. U. J. w większości stanowili nasi koledzy. Prezesem był kol. Adam Muszyński, wiceprezesem kol. Bohdan Jarochowski.

Akad. Koło T. S. L. prowadził kol. Karol Drewnowski, jako prezes, zastępcą był kol. Bronisław Bystron. Obecnie prezesem wybrano kol. Romualda Struczowskiego, zastępcą kol. Bronisława Hełczyńskiego.

Przewodniczącym Akad. Koła »Związku Pomocy Narodowej« był kol. Gustaw Okotnicki, zastępcą kol. A. Załuska, później kol. J. Jakubowski. Na rok obecny objął prezesurę kol. Tomasz Jodko Narkiewicz.

Na czele Kółka rolników stał kol. W. Eglau itd.

Wewnętrzna praca Towarzystwa.

Wyrazem ożywionego ruchu umysłowego w »Zjednoczeniu« była praca jużto prowadzona w Kółkach naukowych, jużto przejawiająca się na ogólnych odczytach, zebraniach i w dyskusjach in pleno.

Celem jej było przede wszystkim gruntowne rozpatrywanie zagadnień doby bieżącej i wyrobienie sobie krytycznego sądu. Ponadto w niektórych Kółkach i odczytach poruszano tematy z dziedziny literatury, historii, ekonomii, filozofii i t. d.

Chętnie widzieliśmy prelegentów o rozmaitych zapatrywaniach, przedstawiających zagadnienia życia narodowego w niejednakowem oświeceniu i z różnych punktów widzenia. Dzięki ważności i żywotności poruszanych zagadnień wiele bardzo odczytów cieszyło się niepospolitem wprost uczestnictwem tak członków »Zjednoczenia«, jak i gości, mile zawsze widzianych w salach Towarzystwa; ożywiona dyskusya świadczyła, że dobór referatów był naprawdę szczęśliwy, że dotykaliśmy spraw gorąco interesujących ogół społeczeństwa a zwłaszcza nas, młodzież. Winniśmy wdzięczność wszystkim tym, którzy przez wygłaszanie u nas odczytów oraz współudział w dyskusjach, przyczyniali się do ożywienia naszego ruchu umysłowego.

Tak tedy niech przyjmą nasze szczerze podziękowanie W.P.P.: Tad. Gruźewski, L. Jodko, Mec. Br. Kułakowski, Bolesław Limanowski, Dr M. Okółowicz, A. Potocki, Mec. Dr Rowiński, Dr M. Sokolnicki, Wł. Studnicki, Profesorowie: Dr Fr. Bujak, Dr W. Czermak, Dr Wł. Czerkawski, Dr A. Krzyżanowski, Dr St. Kutrzeba, Dr Stef. Surzycki, Dr W. Tokarz, Dr A. Wrzosek.

Podajemy przegląd publicznych odczytów jużto inicjowanych przez Zarząd, jużto przez Kółka naukowe.

Mec. Br. Kułakowski: z cyklu: »Wrażenia z sądu wojennego w Warszawie«, odczyt p. t.: III. »Materiał ludzki przyszłej Polski« (dwa pierwsze odczyty odbyły się w poprzednim roku sprawozdawczym).

T. Kupczyński: »Nasze aspiracye porozbiorowe«.

Prof. Dr W. Czermak: »Udział ludu w powstaniu listopadowem« (podezas obchodu rocznicy listopadowej).

A. Czuchra: »Cele, zadania i organizacya drużyn bartoszowych«.

Dr M. Okółowicz: »Nasze wychodźstwo kontynentalne«.

Dr M. Okółowicz: »Nasze wychodźstwo zamorskie«.

J. Nadolski: »Społeczne zadania lekarza«.

Bol. Limanowski: »Rok 1863«.

Wit. Jodko: »Dziś i lat temu 50«.

Dr B. Winiarski: »Rola młodzieży w społeczeństwie«.

Tad. Grużewski: »O Narodowej Demokracji« odczyt I.

» » » » » » II.

» » » » » » III.

Dr F. Młynarski: »Dogmat niepodległości wewnętrznej«.

R. Rybarski: »Polityka a życie gospodarcze«.

J. Kozielewski: »Nowe prądy w teozofii«.

Prof. Dr St. Kutrzeba: »Znaczenie Konstytucyi 3 maja« (w dniu 3 maja, poświęconemu pracy na rzecz Tow. Szkoły Ludowej).

Dr M. Sokolnicki: »Historya a polityka«.

Dr Wł. Horodyski: »Wartość filozofii«.

K. Bartoszewicz: »Społeczeństwo wobec obchodu 500-letniej rocznicy Grunwaldu«.

Dr B. Winiarski: »Walka o autonomię Finlandyi«.

M. Smolarski: »Rok 1812 we współczesnej poezyi polskiej«.

Dr A. Peretjatkowicz: »Francya współczesna — walka z Kościołem«.

R. Rybarski: »Rola państwa w uprzemysłowieniu Galicyi«.

Dr F. Młynarski: »Określenie polityki«.

Odczyty urządzane staraniem »Kółka Litwy i Rusi« podajemy niżej, przy sprawozdaniu.

Sprawozdania z Kółek.

Kółko historyczno-polityczne, którego celem było zaznajomienie się z historją polskiej myśli i literatury politycznej zwłaszcza ostatnich dwóch stuleci, prowadził kol. Tadeusz Kupczyński. Poza pracą wewnętrzną Kółko to dopomogło zarządowi również do ożywienia ruchu naukowego zewnętrznego, dając inicjatywę do odczytów publicznych.

Kółko nauk społecznych, prowadzone przez kol. Romana Rybarskiego, pracowało w kierunku uświadczenia sobie warunków gospodarczych i społecznych tak w granicach Polski (zależności życia gospodarczego od rządu, od władz krajowych, od zachowania się stronnictw politycznych), jakoteż i w krajach, do których emigracja nasza dociera i gdzie się organizuje (odeczyty WP. Dr M. Okółowicza, dyrektora »Polskiego Towarzystwa emigracyjnego«).

Kółko artystyczno-literackie nie prowadziło pracy systematycznej. Jednakże członkowie jego zbierali się jak dawniej, omawiając pytania z literatury i sztuki. Jego staraniem odbyły się odeczyty A. Potockiego, w sali Kopernika Coll. Novi.

Pod koniec roku administracyjnego Kółko przełoło swą biblioteczkę, złożoną z utworów najnowszych, w wielkiej części pióra naszych kolegów Zjednoczeniowych, na własność wspólnej biblioteki. Kółko prowadził jak w roku ubiegłym kol. M. Smolarski.

Kółko Słuchaczek prowadziła kol. Ada Sobolewska. Celem Kółka było zrzeszenie się koleżanek, zaznajomienie się, oraz praca nad zagadnieniami głównie ruchu kobiecego, oraz poznanie warunków i sposobów pracy społecznej i oświatowej. Koleżanki z »Kółka« brały żywy udział w pracy przedsięwziętej celem zdobycia funduszy na budowę domu akademickiego dla słuchaczek, oraz w pracy organizacyjnej około Towarzystwa słuchaczek »Jedność«.

Kółko medyków przy „Zjednoczeniu“ zgromadziło grupę kolegów z medycy w małej części nawet nie należących do »Zjednoczenia«. Celem było ożywienie ruchu naukowego i poruszanie spraw ważnych dla przyszłych lekarzy-obywateli. Staraniem Kółka odbył się odeczyt kol. Nadolskiego oraz »Zabawa medyków« — jedna z najbardziej udanych podczas karnawału. Jednak Kółko niezdolało spełnić w zupełności powziętego obszernego planu pracy i pod koniec roku administracyjnego rozwiązało się, przelewając pozostałość kasową oraz niedużą ale piękną biblioteczkę na rzecz »Zjednoczenia«. Kierownikiem Kółka był kol. H. Szczodrowski.

Osobno omówić należy działalność

Koła Litwy i Rusi.

Istniało ono przy »Zjednoczeniu« na odrębnych prawach, dla naukowego badania krajów zabrzanych. Zajmuje się badaniem stosunków ekonomicznych, kulturalnych, społecz-

cznych, politycznych, narodowościowych, religijnych i t. d. na obszarze tej części zaboru rosyjskiego, gdzie Polacy nie stanowią większości ludności miejscowej.

Koło jest bezpartyjne; część jego członków stoi poza »Zjednoczeniem«. Zebrania »Koła« odbywają się w lokalu »Zjednoczenia«; wzamian za to członkowie Towarzystwa mają wstęp wolny zarówno z członkami »Koła« na odczyty przez nie urządzone.

Posiedzeń w ciągu roku szkolnego 1909/10 »Koło Litwy i Rusi« odbyło 13, w tej liczbie 6 referatów i odczytów: — a mianowicie:

Wł. Studnicki: »Stosunki ekonomiczne Litwy i Rusi«.

Wł. Studnicki: »Polityka Rosji względem Litwy i Rusi w latach 1830—1863«.

L. Wasilewski: »Uwagi nad badaniem stosunków narodowościowych Litwy i Rusi«.

Kol. Skrutkowska-Wielohorska: »Wrażenia z Witebszczyzny«.

Kol. Ziemińska: »Współczesny stan polskości na Wołyniu«.

Kol. Trajdos: »Projekty reform prawnych ograniczających Polaków na Litwie i Rusi z lat 1892—93«.

»Koło« opracowało i ogłosiło drukiem »Plan opisu jednostki gospodarczej (lub administracyjnej)« — opracowany przez specjalnie ad hoc wybraną komisję, oraz »kwestyonaryusz w sprawie stosunków narodowościowych Litwy i Rusi« — opracowany przez p. L. Wasilewskiego. Członkowie mają dać odpowiedź na powyższe ankiety.

Oprócz tego »Koło« zbierało wszelkie materiały dotyczące się badanego przedmiotu. Układało bibliografię wychodzących książek i czasopism oraz szeregowało wycinki pism codziennych w tej sprawie.

Dwa zebrania były specjalnie poświęcone dyskusyi nad obecnym stanem stosunków politycznych, społecznych i narodowościowych na Litwie i Rusi wogóle. Do maja włącznie skład zarządu stanowili: kol. W. Budzyński prezes, kol. L. Chomiński wiceprezes i bibliotekarz, kol. Br. Römer — sekretarz i skarbnik.

Członkowie: kol.: Budzyński, Chomiński, Chudzyński, Garszyńska, Łosiówna, Morawski, Muszalski, Olszamowski, Ołędzki, Próchnikowa, Prüffer, Putra, Szczepkowski, Trajdos, Weydlchówna, Zabielska, Ziemińska, Ziemiński Dr, z Jona »Zjednoczenia« — oraz kol.: Białynowiczówna, Czarnocka, Czarnocki, Czuwaszówna, Horoch, Horwattówna, Jankowska

Karp, Kosiński, Kostro, Kunc, Lewoniewska, Michalski, Nitoślawski, Podhorecki, Rokicki, Römer Br., Römer M., Ronckówna, Rytwińska, Skinderówna, Skrutkowska-Wielhorska, Staniewicz, Szadurska, Szystowska, Wielhorski — poza »Zjednoczeniem« stojący.

Bliski współudział w pracach »Koła« brali prof. Dr Stefan Surzycki, prof. Dr Włodz. Czerkawski, oraz P. Wł. Studnicki, za co im składamy na tem miejscu szczere podziękowanie, jakoteż wszystkim tym, którzy się w jakikolwiek sposób do powodzenia działalności »Koła« przyczynili.

Szereg odczytów i zebrań, oraz prac przez »Koło« wykonanych świadczą o jego żywotności i wroży pomyślny rozwój.

Bronisław Römer

wiceprezes

Ludwik Chomiński

prezes.

Sprawozdanie z życia towarzyskiego.

Życie towarzyskie »Zjednoczenia« biegło tempem bardzo ożywionem. Zebrania, zabawy, wieczornice, wycieczki i t. d. w ciągu całego roku członkom oraz gościom Zjednoczeniowym pozwalały na chwilę zapomnieć o kłopotach i wytehnąć po pracy, a na przyszłość pozostawiły jak najmiłsze wspomnienia. W czasie karnawałowym niefrasobliwa zabawa przeciągała się nieraz do białego dnia; w pamięci żyje pyszna »zabawa kostyumowa« i tyle innych. Ponadto w zimie krótsze wycieczki i kuligi, na wiosnę i w lecie niedzielne spacery, ożywiały ruch, zaznajamiały i zbliżały członków. W czasie obchodów grunwaldzkich i zjazdu »Ogniwa« lokal nasz pełen był gości, którzy garnęli się już to chcąc spotkać dawno znajomych kolegów, już to dla ożywienia się, odpoczynku i pogawędki.

Żywy ruch i serdeczna atmosfera naszych zebrań i zabaw głównie były zasługą niestrudzonej gospodyni kol. Wandy Zawistowskiej.

Na początku roku szkolnego jak zwykle »Zjednoczenie« urządzało zapoznawczą herbatkę a na najbliższe czasy w projekcie są dalsze zabawy.

»Rzecz pospolita babińska« jak dawniej tak i teraz co czas jakiś zebrawszy materyał urządza »pospolite ruszenia«.

Wspomnieć należy, że w salach »Zjednoczenia« odbywały się też zabawy »Ak. Koła T. S. L.« oraz »Ak. Koła Z. P. N.« — wspierane tłumnie przez członków naszego Towarzystwa.

W roku sprawozdawczym śmierć zabrała z naszych szeregów kol. Kazimierę Policzkiewiczównę, która będąc przez czas jakiś gospodynią, tem silniejsze zadzierżgnęła węzły z Towarzystwem. Cześć Jej pamięci!

Sprawozdanie Zarządu.

Sekretaryat prowadził dwa działy korespondencyi: jeden czysto informacyjny, odnośnie warunków wstąpienia na Uniw. Jagielloński i t. p. głównie z Królestwem,

drugi w stosunkach międzystowarzyszeniowych zarówno w Krakowie jak i poza.

Na ożywienie korespondencyi wpłynął Obchód Grunwaldzki.

Listów wysłano około 120, otrzymano około 140. Koszta odezw wydanych w różnych sprawach przez »Zjednoczenie«, koszta druku sprawozdań i t. p. wyniosły sumę 179¹⁰ kor.: dlatego to w tym roku wydatki sekretaryatu były stosunkowo wysokie. W sekcji pracowali kol.: Jan Dąbrowski, Konrad Libicki, Stanisław Cheliński jako sekretarze, a kol. Edward Jakimowicz i Józef Ostrózska jako zastępcy.

Sekcja gospodarcza. Do zakresu sekcji należało staranie się o otrzymanie lokalu i załatwianie wszelkich bieżących rachunków »Zjednoczenia»,

oraz inicjowanie i prowadzenie zabaw, wycieczek, wieczorków i t. d. Ważność tej pracy trudno dość wyraźnie podkreślić. Od niej zależy tak ruch samego towarzyskiego życia, jakoteż w dużej mierze strona finansowa Towarzystwa. To też na szczególną wdzięczność ze strony członków »Zjednoczenia« zasługuje wydatna i ze wszech miar owocna praca kol. Wandy Zawistowskiej, gospodyni przez cały niemal czas karnawałowy, wiosnę i lato.

W różnych czasach roku sprawozdawczego poza wymienioną kol. Wandą Zawistowską pracowały jako gospodynie: kol. Halina Hubertówna, s. p. kol. Kazimiera Policzkiewiczówna, kol. Marya Zarembianka, a jako zastępcy gospodyni kol. M. Fijałkowski, J. Nadolski, M. Owidzki, Z. Krzyżkowski. Koleżankom i Kolegom stojącym poza sekcją i niejednokrotnie niosącym chętną pomoc przedsiębranym przez nią pracom serdeczne wyrażamy podziękowanie.

Biblioteka. W pierwszych latach istnienia Towarzystwa głównem zadaniem bibliotekarza było powiększanie księgozbioru. Dzisiaj zadaniem kierownika jest: nadać bibliotece

charakter, jaki ze względu na potrzeby członków stowarzyszenia ideowego mieć winna. Nadanie tego kierunku w bibliotece, powstałej w znacznej części drogą darów jest rzeczą trudną. Tylko dzięki solidnej pracy tegorocznej kierowniczk i przy pomocy asygnowanych z kasy głównej — acz skąpych — funduszków, praca ta zaczyna posuwać się naprzód.

W wyborze książek kupowanych kierowaliśmy się zasadą, aby w bibliotece znalazły się dzieła traktujące o zagadnieniach naszego życia narodowego, aby choć w części pozyskać materiał do poznawania politycznej myśli polskiej.

Ogólna liczba książek naszej biblioteki wynosi 579 dzieł w 661 tomach, w ubiegłym roku zbiór powiększył się o 95 dzieł w 98 tomach. Ogółem wypożyczono 172 książek; korzystało z biblioteki 96 członków.

Stałym zwyczajem zwracamy się do ofiarności kolegów, prosząc, aby i nadal pamiętali o potrzebach książnicy. Składamy również podziękowanie wszystkim ofiarodawcom, w szczególności kolegom: Dr Młynarskiemu, Rybarskiemu, Smolarskiemu, — »Kółku medyków« i »Kółku artystyczno-literackiemu«.

W bibliotece pracował kol.: Piotr Bańkowski, później koleżanki: Konstancja Łosiówna kierowniczk i Natalia Garszyńska zastępczyni kierowniczk, których pracę z uznaniem podkreślić należy.

Sekcja czasopiśmienna. W roku sprawozdawczym otrzymywaliśmy następujące pisma (* bezpłatnie, ** za połowę ceny):

- 1) »Nowa Reforma«, 2) »Naprzód«, 3) »Głos Narodu«, 4) »Czas«, 5) »Słowo Polskie«*, 6) »Gazeta Warszawska«**, 7) »Kurier Warszawski«**, 8) »Goniec Wawszawski«*, 9) »Dziennik Kijowski«*, 10) »Ziemia lubelska«*, 11) »Goniec Częstochowski«*, 12) »Polnische Post«, 13) »Dziennik cieszyński«*, 14) »Gwiazdka cieszyńska«*, 15) »Kurier poznański«*, 16) »Górnoślazak«*, 17) »Sowremennoje Słowo«**, 18) »Krytyka«**, 19) »Tygodnik ilustrowany«, 20) »Dyabeł«*, 21) »Smigus«*, 22) »Tygodnik suwalski«*, 23) »Mucha«**, 24) »Rzecz pospolita«**, 25) »Wszecławiat«, 26) »Głos nauczycielstwa ludowego«, 27) »Przyjaciół ludu«*, 28) »Wychowanie«**, 29) »Ateneum kapłańskie«*, 30) »Głos Polski«*, 31) »Wschód«*.

W sekcji pracowali kol.: Burzyński jako zastępca (czas jakiś) i kierownik sekcji kol. Ludomir Olszanowski, którego gotowość do pracy wogóle dla dobra Towarzystwa zaznaczyć wypada.

Kasa. W sprawozdaniu kasowem zaznaczamy korzystny rozwój finansowej strony Towarzystwa. Świadczy o tem wzrost przychodów — w porównaniu z rokiem ubiegłym — o poważną sumę z górą tysiąca siedmiuset koron. Na przychód ten złożyły się: większa suma »wkładek członków«, dochody »z odczytów« i »różne« i inne — a zwłaszcza przychody sekcji gospodarczej.

Równomiernie wzrosły i nasze rozchody. Jak już przy sprawozdaniu sekretaryatu zauważono, koszt odezw, w różnych sprawach wydawanych przez »Zjednoczenie« i spłata rachunków drukarnianych, — w części wyrównanie zaległości z lat ubiegłych — dosięgły cyfry 179:10 koron. Wydatki na bibliotekę i sekcję gospodarczą też powiększyły się poważnie. W zakresie tej ostatniej zwrócono zaległych z lat ubiegłych długów bez mała 170 koron (w tem za światło z górą 140 koron). Ponadto w roku sprawozdawczym wprost z kasy głównej spłaciliśmy 200 kor zaległego długu. Nie zostawiamy przyszłemu zarządowi, poza bieżącymi rachunkami żadnych większych zaległości z roku sprawozdawczego.

Wreszcie zaznaczyć wypada, że na fundusz żelazny Towarzystwa wkładamy sumę 100 koron, nie wyciągając również procentu, jaki przyrósł od czasu założenia Towarzystwa, tak, że kapitał żelazny, po raz pierwszy od czasu istnienia »Zjednoczenia«, — nie licząc roku założenia — wzrósł i to więcej niż w dwójnasób, mianowicie do sumy 213:19 koron.

Księgi kasowe prowadziła kol. Marya Ziemińska, jako skarbniczka, zastępcą był kol. Stefan Orłowski.

Zarząd „Zjednoczenia“.

Sprawozdanie kasowe „Zjednoczenia” za czas od 12 listopada 1909 do 18 listopada 1910.
PRZYCHÓD. ROZCHÓD.

L. p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Kor.	bal.	L. p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Kor.	bal.
1	Saldo z dnia 12/XI 1909			1	Wydatki sekretaryatu	222	95
2	a) w funduszu żelaznym	108	83	2	Prenumerata czasopism	250	88
3	b) w gotówce	287	71	3	Zakupno i oprawa książek	50	14
4	Wpłowe i wkładki	1413	20	4	Sekcyja gospodarcza		
5	Sekcyja gospod. z przedsiębiorstw	1617	25	a) Światło	715	30	
6	Sekcyja czasopiśmienna	33	41	b) Lokal	1085	88	
7	Biblioteka	13	38	c) Zabawy i zebrania	877	43	
8	Odczyty	152	90	d) Drobn. i inne	231	64	
9	Różne	416	9	Splata długu	200		
	Procent od funduszu żelaznego	4	36	Różne	75		
				Sian kasy 18/XI 1910			
				a) fundusz żelazny	213	19	
				b) gotówka	124	72	
	Razem	4047	13	Razem	4047	13	

Zgodność z księgami kasowemi stwierdza Komisya rewizyjna

Adam Muszyński,
Andrzej Nowicki,
Władysław Eglau.

Zgodność z księgmami kasowemi stwierdziła Komisya rewizyjna

Adam Muszyński,
Andrzej Nowak,
Wacław Eglau.

SPIS CZŁONKÓW.

Członkowie honorowi.

Pułk. Zygmunt Miłkowski.

Członkowie wspierający.

Tomasz Buła
P. Janina Czaplińska
P. Z. Gabryelska
Dr Władysław Horodyski
Łudwik Jodko-Narkiewicz
Dr Władysław Molicki
Dr Feliks Młynarski

Stanisław Nowicki
Stefan Natanson
Dr Stanisław Rowiński
Prof. Dr Stefan Surzycki
Julian Świątek
Tadeusz Tabaczyński
Antoni Wojciechowski.

Członkowie zwyczajni.

Andrychiewiczówna Jadwiga
Antoniewiczówna Marya
Babecki Stanisław
Bańkowski Piotr
Baran Franciszek
Baranowska Janina
Bartłomiejczyk J.
Bartoszewicz Kazimierz
Batko Franciszek
Bazyłski Ignacy
Bimman Eugeniusz
Boczek Paweł
Boczar Jan
Bogusz Józef
Bojakowski Klemens
Borelowski Kazimierz
Boratyńska Lucyna
Borczowski Karol
Boska Marya
Breier Stefan
Brykezyński Jerzy
Brzostkówna Zofia
Brzostowski Tadeusz
Budzyński Wiktor
Dr Bujakowski Zygmunt
Bujalski Jerzy
Buszczyński Stefan

Bystron Andrzej
Byszewski Edward
Chamiec Antoni
Cheliński Stanisław
Chmielewski Aleksander
Chomiński Ludwik
Chomiński Olgierd
Chrzanowski Eugeniusz
Chudzyński Ksawery
Chudzyński Władysław
Cierniak Andrzej
Cukrzyńska Janina
Cybichowski Czesław
Cywiński Witold
Czaplińska Alina
Czaplińska Bronisława
Czaplińska Wanda
Czapliński Tadeusz
Czerniewski Ludomił
Czerwiński Sławomir
Czuchra Andrzej
Czuprykowski Zdzisław
Czuwaszówna Halina
Danek K.
Danielski Jan
Dangel Stanisław
Dąbrowski Jan

Dąbski Rudolf
 Denker Jerzy
 Długosz Stanisław
 Dłutek Jan
 Doberski Zdzisław
 Dobija Tadeusz
 Dobrowolska Anna
 Dobrucka Zofia
 Dobrzańska Hanna
 Dobrzański Emil
 Domaniewska Wacława
 Domaszewski Adam
 Drewnowski Karol
 Dregowski Stanisław
 Dryś Wawrzyniec
 Drzewicki Andrzej
 Dubiecki Tadeusz
 Dunin Edmund
 Dzieduszycki Stanisław
 Dziurlikowski Józef
 Eglau Wacław
 Fabiani Stefan
 Feil Ernest
 Ferens Adam
 Ficka Marya
 Fiedor Jan
 Fijałkowski Mieczysław
 Flisowska Janina
 Frackiewicz Stanisław
 Fritzówna Jadwiga
 Frydrychs Jadwiga
 Frydrychs Kazimierz
 Fusek Witold
 Gajewska Zofia
 Gałaska Piotr
 Garszyńska Natalia
 Gawroński Stefan
 Gąsiorowski Janusz
 Gierlachówna Helena
 Giżycki Wacław
 Głoskowski Tadeusz
 Godlewski Zygmunt
 Goździkowska Stanisława
 Grabowska Zofia
 Grabowska Wanda
 Granzow Wacław
 Grodecki Stanisław
 Grodyński Tadeusz
 Grodzińska Felicya
 Grojecki Izidor
 Grycz Józef
 Grygier Zygmunt
 Gujazdowska Wanda
 Gutkowski Tadeusz
 Hajduk Jan

Hamielec Jan
 Heszek Karol
 Hebenstreit Anna
 Hegersberger Feliks
 Hełczyński Bronisław
 Hłaskówna Wanda
 Horbacki Władysław
 Hubertówna Halina
 Jadach Józef
 Jakimowicz Bohdan
 Jakimowicz Edward
 Jakubowski Jerzy
 Janikowski Stanisław
 Jankowski Antoni
 Jankowski Stanisław
 Dr Jankowski Mieczysław
 Jankowski Tadeusz
 Jarochoowski Bohdan
 Jarochoowski Zbigniew
 Jaworska Stanisława
 Jełowicki Henryk
 Jełowicki Włodzimierz
 Jełowicki Tomasz
 Jezierski Józef
 Język Tadeusz
 Józefik Andrzej
 Jurczyński Juliusz
 Juszczyk Andrzej
 Dr Kahl Wilhelm
 Kalinowska Michalina
 Kalkader Antonina
 Karpiński Władysław
 Kawecka Zofia
 Kawiecki Antoni
 Karpowiczówna Zofia
 Kasprzycki Antoni
 Kielar Jakób
 Klawe Janina
 Kleniewski Antoni
 Klimowiczówna Marya
 Kmita Józef
 Knapczyk Aleksander
 Knapczykówna Jadwiga
 Koc Adam
 Kochańska Teodora
 Kociołek Franciszek
 Kolasiński Eugeniusz
 Kolarz Antoni
 Konaszewski Ludwik
 Koneczna Bronisława
 Koneczny Czesław
 Kopeć Walenty
 Korsuń Zygmunt
 Kostrzewski Józef
 Kowalczevska Zofia

Kozielewski Ignacy
Kranc Józef
Kraszewska Marya
Krawczykowa Marya
Krupa Jan
Krukowska Jadwiga
Krzyczkowski Zygmunt
Krzysiak Stanisław
Księżopolska Jadwiga
Księżopolska Marya
Kuc Henryk
Kuleszyńska Gabriela
Kunc Bogusław
Kuczyński Tadeusz
Kurnatowski Wojciech
Kurowska Irena
Kustroń Józef
Kwaśnicki Adam
Kwiatkowski Mieczysław
Kwiatkowski Stanisław
Lambert Kazimierz
Lehr Tadeusz
Leśkiewicz Jerzy
Leśnikowska Stanisława
Leszczycki Wacław
Leszczyński Franciszek
Lewicki Jan
Libicki Konrad
Lipińska Helena
Lippomann Władysław
Lippomannówna Halina
Lippomannówna Wanda
Lubowicki Aleksander
Łaszczyński Władysław
Łochtynówna Marya
Łopaciński Wincenty
Łoś Janusz
Łoś Ludwik
Łosiówna Konstancja
Łowicki Michał
Łuczewski Kazimierz
Łukasiak Apolinary
Łyszczaż Rudolf
Machnicki Tadeusz
Madler Stefan
Majchrzycki Bolesław
Majka Józef
Malicki Tomasz
Marcoin Helena
Marczyński Józef
Marczyński Romuald
Markowska Wanda
Markowski Władysław
Martynowski Witold
Mazuraki Stanisław

Merkel Zygmunt
Michalski K.
Mienicki Ryszard
Miklaszewski Adam
Mioduszewski Czesław
Mittelstaedt Aleksander
Młynarski Michał
Mochnecki Józef
Moraczewski Iwo
Morawski Stanisław
Muszalski Jan
Muszyński Adam
Mytko Józef
Nadolski Jerzy
Nadolska Irena
Nałęcz Stanisław
Narkiewicz-Jodko Tomasz
Niebieszczański Wincenty
Niedziela Stanisław
Niemczynowiczówna Aniela
Niemczynowiczówna Bronisława
Niewiński Wacław
Nowaczyński Zdzisław
Nowak Andrzej
Nowak Józef
Nowicka Halina
Nowicka Zbigniewa
Nowosielski Franciszek
Nowak Stefan
Olędzki Roman
Oleksy Jan
Olszamowski Ludomir
Orlewicz Stanisław
Orłowski Stefan
Ostrowski Henryk
Ostruszka Józef
Owidzki Maryan
Packiewicz Marya
Panek Aleksander
Panek Józef
Parylak Tomasz
Pawlikowski Roman
Pawłowska Anna
Pelczar Jan
Dr Peretjatkowicz Antoni
Peretjatkowiczówna Wanda
Peszek Stanisław
Pecherski Cezary
Pfeifer Edmund
Piechowicz Wincenty
Pieniążek Ignacy
Pikulski Witalis
Piotrowska Janina
Piotrowska Marya
Piwnicki Stanisław

Plaskowski Władysław	Smietana Stanisław
Podgórska Jadwiga	Smolarski Mieczysław
Podgórski Witold	Smolarski Stanisław
Podkóliński Zdzisław	Sobolewska Ada
Polańska Zofia	Sobolewska Marya
Polak Jan	Soczek Stanisław
† Polickiewiczówna Kazimiera	Sporysz Paweł
Porebski Eugeniusz	Sroczyński Janusz
Próchnik Kazimierz	Stahlberger Bronisław
Próchnikowa Halina	Stanilewicz Seweryn
Prade Franciszek	Starorypińska Aniela
Prüffer Jan	Starzewski Stefan
Prüffer Władysław	Starzyński Artur
Przedziecki Alojzy	Starzyński Zygmunt
Przygodzka Wiktoria	Staszewski Władysław
Psarski Wiktor	Stawiarska Halina
Ptakówna Marya	Stawiarska Krystyna
Puryński Antoni	Stecka Marya
Rappaport Edmund	Stecki Konstanty
Ratyński Jacek	Stepek Michał
Rausz Władysław	Stokowski Stefan
Renardówna Jadwiga	Straszewski Stanisław
Reszke Maryan	Strobbach H.
Rolski Julian	Struczowski Romuald
Roman Józef	Strzeszewski Janusz
Robowska Zofia	Stoch Franciszek
Rozmarzynówna Anna	Stupecki Zygmunt
Ruciński Jan	Suchorzewska Anna
Ruszkowski Jerzy	Świętochowski Ignacy
Dr Rudnicki Mikołaj	Swirska Janina
Rutke Leopold	Sygnarski Mieczysław
Rybarski Roman	Sypniewski Jan
Rybiński Aleksander	Szaflarski Wojciech
Dr Rychliński Wacław	Szaniawski Władysław
Rytel Hieronim	Szechura Roman
Rzeczycka Jadwiga	Szczepkowski Ludomir
Rzepecki Jan	Szczodrowski Henryk
Rzewuska Elżbieta	Szepielewiczówna Regina
Dr Sajdak Jan	Szlamka Edward
Samplowski Karol	Szlachetkówna Janina
Sandoz Wiktor	Szmyd Stanisław
Schramm Wiktor	Szmurło Stefan
Seruga Józef	Szonertówna Marya
Siemiński Jacek	Szonertówna Wanda
Sierhiejewicz Władysław	Szpakowska Janina
Sierpniewski Wiktor	Sztremer Karol
Silnicka Janina	Szwoch Franciszek
Sikorska Antonina	Szydłowska Anna
Siwiński Bolesław	Szymańska Kazimiera
Skiciński Leonard	Szymański Stefan
Skoczylasówna Marya	Tarczyński Zygmunt
Skotnicki Gustaw	Toczyński Zdzisław
Skulski Julian	Tołwiński Zygmunt
Sliwowska Zofia	Tomorowicz Józef
Sławińska Marya	Trajdos Mieczysław

Trębicki Jan
Trytek Stanisław
Trzeńska Halina
Turchalski Władysław
Tymofiejewicz Julian
Typprowicz Stanisław
Tyszyńska Teresa
Ulrych Juliusz
Wasilkowska Janina
Waszkiewicz Ludwik
Wągiel Stefan
Wąsowicz Leopold
Węgrzyniak Izidor
Wekerówna Felicya
Weydlichówna Izabela
Weinertówna Eugenia
Wiklaszewski Józef
Dr Winiarski Bohdan
Winkowski Józef
Wiśniewska Wanda
Wisz Paweł
Władyka Antoni
Wocalewska Marya
Wodziczko Adam
Wojewódzki Ignacy
Wolfenburger Tadeusz
Wolfarth Stanisław
Wójcikówna Marya
Wróblewski Władysław

Wróblewski Stanisław
Wrona Wiktor
Wroński Zygmunt
Wyrzykowska A.
Wyrzykowski Marian
Wytko Józef
Wyszyński Kazimierz
Zabielska Regina
Zaborowski Wacław
Zaczek Wincenty
Zakrzewski Tadeusz
Zakrzewski Wacław
Zańska Andrzej
Zapolska Downarówna Grażyna
Zarembianka Marya
Zawadzki Tadeusz
Zawadzki Witold
Zaufal Władysław
Zawistowska Marya
Zawistowska Wanda
Zawiszanka Zofia
Dr Zieliński Marcin
Zieliński Józef
Ziemińska Marya
Dr Ziemiński Zygmunt
Zienkowska Halina
Zięborak Jan
Znatowiczówna Marya
Zonczyk Józef

